

Sygn. akt I C 2692/17 upr.

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 listopada 2017 r.

Sąd Rejonowy w Olsztynie, I Wydział Cywilny,

w składzie:

Przewodniczący: SSR Tomasz Bulkowski

Protokolant: starszy sekretarz sądowy Karolina Mazan - Berent

po rozpoznaniu w dniu 23 listopada 2017 r., w O., na rozprawie,

sprawy z powództwa (...) S.A. z siedzibą w G.

przeciwko J. J. (1)

o zapłatę

oddala powództwo.

SSR Tomasz Bulkowski

Sygn. akt I C 2692/17 upr

UZASADNIENIE

Powód (...) S.A. w G. wniósł o zasądzenie od pozwanego na jego rzecz kwoty 1.870,27 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od kwot:

- 693,26 zł od dnia 21 lipca 2016r. do dnia zapłaty;

- 1.177,01 zł od dnia 21 lipca 2016r. do dnia zapłaty;

i kosztami procesu.

W uzasadnieniu pozwu powód podał, że na podstawie zawartej między pozwanym a powodem umowy sprzedaży energii elektrycznej dostarczał rzeczoną energię do lokalu pozwanego i wystawił za wykonaną usługę faktury: (...) i (...), a w związku z brakiem ich opłacenia w terminie - również noty odsetkowe.

Pozwany J. J. (1) w sprzeciwie od nakazu zapłaty wydanego w elektronicznym postępowaniu upominawczym, wnosząc o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda na jego rzecz kosztów procesu wskazał, że nie posiada względem powoda żadnego zadłużenia, a dotychczas uiszczone w związku z poborem energii opłaty wykazują nadpłaty.

Pozwany podał, że kilkakrotnie składał reklamacje w związku ze sposobem wyliczania należności przez powoda. Powód uwzględnił reklamację, ale tylko ponad kwotę dochodzoną pozwem.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 10 października 2013 roku J. J. (1) zawarł z (...) S.A. w G. umowę kompleksową na dostarczanie i sprzedaż energii elektrycznej do nieruchomości zlokalizowanej w T., stanowiącej własność pozwanego.

(niesporne, kopia umowy k.49)

W okresie obowiązywania umowy pozwany stwierdził, że faktury VAT wystawianych w związku ze zużyciem energii elektrycznej są nieproporcjonalnie wysokie w stosunku do posiadanych odbiorników energii. Pozwany składał reklamacje, które ostatecznie nie zostały uwzględnione. Pozwany za zużycie i dostarczanie energii elektrycznej przez powoda w okresie od 2 lipca 2014 roku do 25 marca 2015 roku pozwany zobowiązany był – na podstawie faktury nr (...) z dnia 2.04.2015r. – zapłacić kwotę 4899,75 zł w terminie do 20 kwietnia 2015r., zaś z poprzedniej faktury wystawionej 15.07.2014r. kwotę 927,06 zł. Należność za sprzedaną i dostarczoną pozwanemu energię w okresie od 26.02.2015r. do 15 maja 2015r. wynosiła 1.177,01 zł (faktura nr (...)). Miała być ona zapłacona do 16 czerwca 2015r. łącznie z odsetkami 76,58 zł za nieterminową spłatę oraz kwotą 4907,35 zł z poprzednich dwóch faktur.

(okoliczności niesporne, faktura (...) – k. 45-46, faktura (...) – k. 47, zeznania świadka J. J. (2) – k. 65-66)

W dniu 18 czerwca 2015r. pozwany uiszczył na rzecz powoda kwotę 2.000 zł przelewem pocztowym tytułem uregulowania należności ujętej fakturą (...). W sumie w okresie od 11 listopada 2014r. do dnia 20 lipca 2016r. pozwany wpłacił na rzecz powoda kwotę 10.626,09 zł, w tym kwotę 660,13 zł w dniu 2.10.2015r. na poczet realnego zużycia za okres 26.03.2015-15.05.2015r. i odsetek.

(dowód: potwierdzenie wpłaty – k. 71, dowody wpłat – k. 72-79)

W dniu 13 lipca 2016r. powód wystawił fakturę korygującą nr (...) stwierdzającą nadpłatę pozwanego w kwocie 1.051,23 zł za okres od 4 września 2015r. do 16 listopada 2015r. W treści zapisano, że „kwota 1.051,23 zł zostanie zaliczona na poczet należności lub na wniosek klienta zostanie zwrócona na wskazane konto bankowe”. Na dzień wystawienia faktury korygującej pozwany zalegał z zapłatą 693,26 zł z faktury nr (...) z dnia 2.04.2015r. oraz kwoty 593,46 zł z faktury nr (...) (1177,01 zł – 660,13 zł dokonana wpłata plus odsetki z faktury 76,58 zł). Pozwany pozostawał w przekonaniu, że nadpłata zmniejszy jego zobowiązania względem powoda. Zgodnie z ogólnymi warunkami umów kompleksowych powoda w razie postania zaległości w płatności dostawca mógł zarachować dokonane przez odbiorcę wpłaty pieniężne w pierwszej kolejności na poczet odsetek od faktur uregulowanych z opóźnieniem, a następnie na poczet najdawniej wymagalnego długu. Powód nie zwrócił pozwanemu nadpłaconej kwoty. Pozwany nie składał wniosku o jej zwrot.

(faktura (...) – k. 63, 71, pismo pełnomocnika powoda – k. 81-82, faktura VAT nr (...) – k. 84, okoliczności niesporne)

W dniu 14 września 2016r. powód wniósł pozew w elektronicznym postępowaniu upominawczym żądając zasądzenia od pozwanego na jego rzecz kwoty 1.870,27 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 21 lipca 2016r. do dnia zapłaty i kosztami procesu wskazując, że dochodzona pozwem wierzytelność wynika z nieopłaconych faktur nr (...) za okres od 2 lipca 2014r. do 25 marca 2015r. (693,26 zł) oraz z faktury nr (...) (1177,01 zł) za okres od dnia 26 marca 2015r. do dnia 15 maja 2015r. W związku z doręczeniem wydanego w elektronicznym postępowaniu upominawczym nakazu zapłaty na nieprawidłowy adres pozwanego Sąd błędnie przyjął jego uprawomocnienie, skutkujące nadaniem klauzuli wykonalności. Dysponujący tytułem wykonawczym powód złożył wniosek egzekucyjny, a skutek prowadzonej przeciwko pozwanemu egzekucji (Km 650/17) powód wyegzekwował znaczną część należności. Z uzyskanej wpłaty 500 zł w postępowaniu egzekucyjnym powód rozliczył kwotę 420,98 zł w następujący sposób:

- w kwocie 35,23 zł na odsetki ustawowe za opóźnienie z tytułu faktury VAT nr (...) liczone od dnia 21 lipca 2016r. do dnia 11 kwietnia 2017r.;

- w kwocie 59,82 zł na odsetki ustawowe za opóźnienie z tytułu faktury VAT nr (...) liczone od dnia 21 lipca 2016r. do dnia 11 kwietnia 2017r.;

- w kwocie 325,93 zł na należność główną z tytułu faktury VAT nr (...).

Następnie uzyskaną w egzekucji kwotę 62,32 zł zaliczył:

- w kwocie 12,89 zł na odsetki ustawowe za opóźnienie z tytułu faktury VAT nr (...) liczone od dnia 12 kwietnia 2017r. do dnia 11 października 2017r.;

- w kwocie 41,31 zł na odsetki ustawowe za opóźnienie z tytułu faktury VAT nr (...) liczone od dnia 12 kwietnia 2017r. do dnia 11 października 2017r.;

- w kwocie 8,12 zł na należność główną z tytułu faktury VAT nr (...).

Na skutek wniesionych przez pozwanego środków zaskarżenia nakaz zapłaty utracił moc, o czym komornik został poinformowany. Powód nie zwrócił pozwanemu wyegzekwowanych kwot, nie występował o ich zwrot, chcąc aby zostały zaliczone na poczet należności.

(okoliczność niesporna; pismo pełnomocnika powoda – k. 81-82, wyjaśnienia pełn. pozwanego k.92)

Ustalony stan faktyczny wynikał z twierdzeń stron, zeznań świadka oraz złożonych dokumentów. Nie budziło w sprawie wątpliwości, że strony łączyła umowa kompleksowa zawarta 10 października 2013 roku oraz, że powód wystawiał kolejne faktury, notując kolejne zaległości. Jednocześnie powód nie zaprzeczył, jakoby występującą po stronie pozwanej nadpłatę, wbrew wcześniejszej deklaracji, zaliczał na należności późniejsze, pomimo poinformowania pozwanego o zaliczeniu jej na poczet należności, ewentualnie zwrocie na wniosek klienta. Pozwany wniosku takiego nie złożył, zatem oczywistym jest, że chciał, aby została ona zaliczona na poczet zaległości.

Nie budziła w sprawie wątpliwości wysokość wpłat dokonywanych przez pozwanego, terminy tych wpłat oraz tytuły wpłat. Istota sprawy polega na ocenie, czy powód prawidłowo zaksięgował wpłaty i mógł dochodzić zapłaty w przedmiotowym procesie.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Powód dochodząc zapłaty na podstawie umowy kompleksowej powinien, stosownie do art. 6 kc, udowodnić, że pozwany zużył określoną ilość energii elektrycznej i powinien zapłacić za nią określoną kwotę, ustaloną w taryfie oraz opłaty za dystrybucję energii. Ostatecznie, w związku z zakończeniem postępowania reklamacyjnego (którego wniosków nie przedstawiono w toku sprawy) pozwany nie kwestionował należności wynikających z wystawionych faktur. Twierdził z kolei, że na skutek dokonywanych wpłat nie tylko uregulował zobowiązanie w całości, ale też posiada nadpłatę.

Jak wskazano w części faktograficznej, wpłaty pozwanego przewyższały należności objęte spornymi fakturami. Zważyć trzeba, że powód dochodził należności z tytułu dwóch konkretnych faktur. Sąd jest związany granicami żądania nie tylko jeśli chodzi o wysokość, ale również w zakresie podstawy faktycznej. Żądanie powództwa określa nie tylko jego przedmiot, lecz również jego podstawa faktyczna. Powołując się na wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 listopada 1949 r., Wa.C. 165/49, (...) 1950, nr 3, poz. 61, Sąd Najwyższy podniósł, że zasądzenie sumy pieniężnej, która wprawdzie mieści się w granicach kwotowych powództwa, lecz z innej podstawy faktycznej, stanowi orzeczenie ponad żądanie. Odwołał się też do tezy, że wyrok uwzględniający powództwo na zasadzie faktycznej, na której powód ani w pozwie, ani w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji nie opierał powództwa, stanowi zasądzenie ponad żądanie (wyrok SN z dnia 24 stycznia 1936 r., C II 1770/35, (...) 1936, nr 2, poz. 148), oraz że sąd nie może uwzględnić roszczenia na innej podstawie faktycznej niż wskazana w pozwie (wyrok SN z dnia 29 października 1993 r., I CRN 156/93, niepubl.). Sąd w niniejszym składzie w całości podziela stanowisko wyrażone w zacytowanych orzeczeniach.

Rolą sądu było zbadanie czy pozwany zalega z zapłatą należności wynikającej z tych dwóch faktur, nie zaś dokonywanie globalnego rozliczenia obejmującego również okres po wystawieniu faktur.

W pierwszej kolejności sąd omówi należność z faktury nr (...) na kwotę 1177,01 zł. Podkreślenia wymaga, że kwota ta obejmuje należność za okres od 26 marca 2015 r. do 15 maja 2015r. (k.57), nie zaś całą należność wskazaną na fakturze,

albowiem poza odsetkami 76,58 zł pozostała kwota obejmuje zadłużenie z poprzednich dwóch faktur, co wprost z nich wynika. Kwot wynikających z dwóch przedstawionych przez powoda faktur nie można zatem w prosty sposób sumować. Na poczet tej należności pozwany dokonał wpłaty 660,13 zł 2.10.2015r. W tytule wpłaty wprost wskazano, że stanowi ona zapłatę za zużycie za okres wynikający z faktury nr (...) a także odsetki (k.77). Odsetki wskazane w w/ w fakturze wynosiły 76,58 zł, zatem na poczet dochodzonej należności powinna zostać zaliczona kwota 583,55 zł.

Powód przy takim tytule wpłaty nie mógł zaliczyć dokonanej wpłaty na poczet innego długu pozwanego. Zgodnie z art.451§1kc dłużnik mający względem tego samego wierzyciela kilka długów tego samego rodzaju może przy spełnieniu świadczenia wskazać, który dług chce zaspokoić. Jednakże to, co przypada na poczet danego długu, wierzyciel może przede wszystkim zaliczyć na związane z tym długiem zaległe należności uboczne oraz na zalegające świadczenia główne. Dopiero w razie braku oświadczenia dłużnika lub wierzyciela spełnione świadczenie zalicza się przede wszystkim na poczet długu wymagalnego, a jeżeli jest kilka długów wymagalnych - na poczet najdawniej wymagalnego. Powód nie wykazał, aby poza kwotą odsetek wskazaną w fakturze nr (...) pozwany na dzień 2.10.2015r. zalegał z innymi odsetkami, zatem z dokonanej wpłaty na poczet odsetek należało zaliczyć 76,58 zł. Po dokonaniu tej wpłaty z tytułu faktury nr (...) pozwany zalegał z zapłatą kwoty 593,46 zł. Sąd pragnie zauważyć, że powód nie podał w jaki sposób zaliczył wpłatę 660,13 zł, zatem nie sposób uznać, że zaliczył ją na poczet faktury VAT nr (...), co przy prawidłowym zaliczeniu mogłoby skutkować większą zaległością z tytułu tej faktury aniżeli podana w pozwie.

Na dzień wystawienia faktury korygującej tj. 13.07.2016r., z której wynikała nadpłata 1051,23 zł pozwany posiadał zatem zaległość z tytułu dwóch faktur wskazanych w pozwie w wysokości 1286,72 zł. Zdaniem sądu nadpłatę pozwany powinien zaliczyć na poczet w/w zaległości. Nieuprawnione było działanie powoda, który mając nadpłatę 1051,23 zł wystąpił z pozwem o zapłatę w przedmiotowej sprawie, a nadpłatę zaksięgował rzekomo na poczet należności objętej fakturą wystawioną dopiero 12 kwietnia 2017 roku, z terminem płatności do 21.04.2017r. Powód przesyłając pozwanemu fakturę korygującą poinformował go, że nadpłata zostanie zaliczona na poczet należności lub może zostać zwrócona pozwanemu na jego wniosek. Pozwany nie złożył wniosku o zwrot nadpłaty, pozwany sam nie zwrócił też w/w kwoty, zatem oczywistym było, że poprzez czynności faktyczne doszło umownej kompensacji. De facto przyznał to sam powód, skoro uznał, że nadpłata została zaliczona na inną należność pozwanego. Gdyby powód stał na stanowisku, że nie doszło do umownej kompensacji, to powinien niezwłocznie zwrócić pozwanemu nadpłaconą kwotę. W ocenie sądu nie sposób podzielić stanowiska powoda, że nadpłata powinna być zaliczona na poczet przyszłych niewymagalnych należności, a nie na poczet istniejącego zadłużenia pozwanego względem powoda. Wniosku takiego nie można wyprowadzić z oświadczenia powoda zawartego na fakturze korygującej (k.63). Brak jest wskazania, że zaliczenie dotyczyć będzie przyszłych należności.

Zaakcentować trzeba, iż w razie uznania nieskuteczności umownej kompensacji, działanie powoda polegające na skierowaniu sprawy do sądu w sytuacji posiadania przez pozwanego znacznej nadpłaty należałoby uznać na nadużycie prawa, które nie zasługuje na ochronę. Powód jako przedsiębiorca wprowadzałby w błąd konsumenta informując go, że jeżeli nie złoży wniosku o zwrot nadpłaty zostanie ona zaliczona na należności. Następnie wykorzystując jego przekonanie o braku zaległości kieruje sprawę na drogę procesu cywilnego narażając konsumenta na poniesienie dodatkowych, znacznych kosztów. To wszystko dzieje się w sytuacji gdy powód jest monopolistą przynajmniej w zakresie usługi dystrybucji, a konsument jest postawiony przed dylematem czy zapłacić kwestionowane należności, czy też narazić się na odcięcie prądu.

Podsumowując tę część rozważań sąd stoi na stanowisku, że na dzień wnoszenia pozwu pozwany zalegał z zapłatą kwoty głównej nie większej niż 235,49 zł ((...),72 – (...),23). Ostatecznie powództwo w całości podlegało oddaleniu, albowiem w toku procesu powód na podstawie niesłusznie otrzymanego tytułu wykonawczego wyegzekwował kwotę 483,30 zł. Pozwany złożył wprawdzie sprzeciw od nakazu zapłaty, jednak nigdy nie dochodził zwrotu wyegzekwowanych kwot. W toku rozprawy wskazywał, że jego wolą było ich zaliczenie na poczet zadłużenia. Uwzględniając powyższe, skoro pozwany nie złożył wniosku o zwrot wyegzekwowanego świadczenia na podstawie art.338§1kpc stosowanego per analogiam, a powód nie cofnął w tym zakresie powództwa, to powództwo należało oddalić, gdyż wierzytelność powoda wygasła na skutek zapłaty w drodze egzekucji.

Sąd orzeka biorąc za podstawę stan rzeczy z chwili zamknięcia rozprawy. Na ten dzień pozwany nie zalegał z zapłatą na rzecz powoda jakiegokolwiek kwoty z tytułu należności dochodzonych w pozwie.

SSR Tomasz Bulkowski